

Méontologie

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 8. 2005
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 8. 2005

Méontologie

Ontologie je filosofická disciplína, která se zabývá – jak už kdysi dávno vymezil Aristotelés – jsoucím jakožto jsoucím, nebo jinak řečeno: jsoucím, pokud jest. (A tady jde jasně také o to, jak se tomu má rozumět). Jsou ovšem rozmanitá „jsoucí“, která nejen jsou, ale která také (zároveň, v tu chvíli ještě nebo už) nejsou. Každé jsoucí (pravé jsoucno) je právě „jsoucí“ jen zčásti, neboť se děje, je událostným děním, a proto k němu neodlučně náleží také to, co se už událo, co se stalo, ale nyní už není „jsoucí“ (ve smyslu „aktuálně jsoucího“), jakož i to, co se z jeho dějství ještě nestalo, co ještě nenastalo a proto ještě není „jsoucí“ (v témž smyslu „aktuálně jsoucího“). Ontologický přístup měl odedávna jistě potíže s tím, jak myšlenkově uchopit dění, zejména událostné dění (tj. dění vnitřně sjednocené v pravou událost). V událostném dění prochází každé jsoucí určitými fázemi, které se z „ještě nejsoucích“ proměňují v „aktuálně jsoucí“ a pak zase v „už nejsoucí“ čili minulé. Tyto fáze však byly tradičně chápány jako po sobě následující, tedy tvořící jakousi sérii aktuálních jsoucností, které se jen jakoby vystřídávají co do své aktuality. Toto „lineární“ chápání však je hrubě nedostatečné, ba nesprávné. „Ve skutečnosti“ se každé „jsoucí“ (ve smyslu „bytí“) jakožto událost děje celé najednou, tj. nejen v momentě okamžité aktuální jsoucnosti, nýbrž tak, že se s právě aktuální „fází“ nějak dějí i „fáze“ ostatní, v tu chvíli „ne-aktuální“ (ještě ne-aktuální nebo už ne-aktuální). – A pak tu ovšem jsou ještě jiná ne-jsoucí, totiž ta, která se aktuálně vůbec nedějí, nýbrž už se „celá“ stala, odehrála. anebo se ještě vůbec nezačala dít, odehrávat. A mezi těmi, co se ještě nezačala odehrávat, jsou také některá, která vůbec nenastanou (i když za jiných okolností resp. za jiného průběhu událostí nastat mohla). V tomto posledním případě se už dostáváme možná příliš daleko (a nyní to nebudeme zkoumat), ale je zřejmé, že oblast toho, co jako „aktuálně jsoucí“ nelze charakterizovat, je velmi široká a rozsáhlá, a to časově kupředu neméně než časově nazpět. Zdá se proto, že je zcela legitimní stanovit disciplínu, která by se zabývala u všeho „jsoucího“ také oněch už nebo ještě ne-jsoucích složek, bez nichž by žádné „jsoucí“ nebylo celé. A protože se tato disciplína má zabývat jsoucím, pokud (ještě nebo už) není, je zcela náležité ji pojmenovat jako méontologii. A hned poté je třeba se zabývat otázkou, kam situovat meze této disciplíny, a to v nerozlučné spojitosti s tím, jak vlastně má být pochopeno ono „jsoucí, pokud jest“, resp. jak má být odlišena jsoucnost jsoucího od bytí téhož jsoucího.

(Písek, 050813–1.)